

DUKWÁ SUUN TAHWEJ SI RIH NÌHYAJ GWÌI ATXEÉ XUMANH CALIFORNIA

YANJ DUXINGAH NUGWANH-AN

Civil Rights
Department
STATE OF CALIFORNIA

Dukuá sun dūgumîn asi huin ‘ngo gūi, Yuman’ California (CRD) Nánj Rahyanh-an wwin Dukwá Suun Tahwej si rih nihyaj Gwii-i Xumanh California. CRD wwin saa hyaj aráj xinaa gwii-i Nugwanh nùkwaj Ahninh sùn-un dah sì gihyaj ninj nin hngò gwii-i asi gâtsij nin hngò gwii-i riyaan suun-un asi ruwá dukwá nin, asi hngò yuj aneh rasuun-un asi hngò yuj yaan hnìnj sisàhànj Dukwá Suun, dàaj nànj nej Nugwanh Ahninh Suun-un gwendáa sì gihyaj xihì nin hngò gwii-i màan gwendáa aniin ruwáa ahnanh nin xihí gwii dan asi dúhwèj nin hngò gwii-i. Wà nikà ruwáa CRD sisi daranh nej gwii mmàn California, dàj nànj gawin waa danj nin, gà nìn gimàn nin dah sì gihyaj ninj à hngò gwii-i nin.

SUUN-UN

Tahwej nin raxihít dah sì dugunánj nin sòh riyaan suun-un, dah sì gatsij nin sòh riyaan suun-un, dah sì gatxiin gihyaj dukuu nin sòh riyaan suun-un gah dah ahngóo gwii hyaj suun ngàt, asi awin nànj ahngóo txreej wwin ruwáa nin gihya ninj nin sòh màan gwendáa ahngóo yaan-an wwínt, asi nìnìn xihnih gwii xiyànj wwínt, asi nìnìn tun nikàjt, asi nìnìn xumanh-an hnáht, asi sií ngà xanà-a wwínt, asi wà hngò xihì nitaj si áhniinj gàrà suun wehét nneè kuút, asi nìnìn sinùgwành Yahaanj-an nikòht, asi xihí yyoh wàjt (40 taá doj), asi awin nànj ahngóo saa hyaj ruwáa nin gihyaj ninj nin sòh. Dàaj nànj, wà dàhàj saa dugumiin Dukwá Suun-un xihí nej danj gwii atxeé-e, danj gwii xiyànj-an nìn Nánj ahmiin nin.

DÀJ HYAJ NINJ NIN HNGÒ GWÌI-I:

- Awin xumanh hnah nin/awin tun wwin nin “Gatxiin hyaj dukuu sií rikii suun nej gwii hyaj suun riyaan si màan gwendáa ahngóo xumanh-an (asi nìnìn tun nikàj si) gah dah nej gwii wwin xiyànj yya Xiyaán Rahyanh-an, andaj si wé gè

suun-un hyaj yúnj nìn txrùn yúnj gah dah nej si.”

- Nikòh nin yúnj. “Nìgànj ahmiin dukuu gwii hyaj suun ngàj xihí nej gwii atxeé-e ngà nej gwii hnàh xiyáan, nìn nahwej sií rikii suun-un riyaan yúnj nùnj wwin si gihyaj si dah sì duguhnih nej si gahmìn dukuu nej si mán.”
- Màan gùrin Nánj Rahyanh-an. “Taj sií rikii suun-un riyánj sisi dahwii gahmìn Nánj Rahyanh-an, andaj si diyúu naránj ruwáj wwin, asi ngàa núnj hyaj súnj, nitaj hngò yanj taj si dahwi yúnj gahmìn yúnj nugwanh nan mán.”
- Ngàa dunáa ahminh. “Hyaj dukuu txre sií rikii suun-un riyánj màan gwendáa dunáa ahmiin Nánj Rahyanh-an, andaj si daranh nej gwii hyaj suun ngàj nìn nej gwii hnàh gíran unin wehé nin si taa.”
- Ngàa nanikàj-a si ahmiin gakinh-in si riyunh. “Gataj sií rikii suun-un sisi gàkinj si nej dukwá suun nikàj yuhunj nej gwii atxeé-e dadinh gahmiin gakiin sisi hyaj dukuu nej si yúnj riyaan suun-un.”
- Natxinh nahanj nej si gwii atxeé-e. Sì gahwe nàtxinh nahanj sií rikii suun-un xihí danj hngò gwii atxeé-e ngàa atxiin si suun-un asi àh hyaj suun si, dàj doj si, dahwi sií rikii suun-un nàtxinh nahanj si dadinh dàaj taj Nugwanh Ahninh-in xihí gwii atxeé-e.
- Saa natxinh-in si gwendáa nàwin nin gwii xiyànj-an. Hngò gakinh-in wwin sisi saa natxinh-in si gwendáa nàwin nin gwii xiyànj-an wwin gwendáa gihyaj ninj nin asi ruwáa nin gihyaj ninj nin nej gwii atxiin nàwin danj nin asi nej gwii hyaj suun-un màan gwendáa hnàh nin ahngóo xumanh-an, asi nìnìn tun nikàj nin, dàj doj si gà níhniinj tahwej nin riyaan xihí nin.
- Gwendáa gâtxiinj nahanj rèh doj xihí danj gwii atxeé-e, xihí si nàwin xiyànj hngò gwii-i, asi Nánj ahmiin nin riyaan suun-un, nihyaj rèh yanj Nugwanh Ahninh-in “California Code of Regulation, Title 2, Section 11028.”

TAHWEJ XUMANH CALIFORNIA SI RIH NÌHYAJ GWÌ ATXEÉ-E

YANJ DUXINGAH NUGWANH-AN

Civil Rights
Department
STATE OF CALIFORNIA

Sisi màhán rèh gihyaj ninj nin riyaan suun-un nìn, gàhwe gírih nihyaá rèh nàruhwee nin duhwee rèh saa àh gátxin, saa yyàaj hnah-a, natu yún rèh riyaan suun-un, asì ahngóo txrej gihyaj yya gakinhin.

Sisi ruwáa rèh ginihín rèh doj xihí nugwanh nan, gàhwe gätù rèh yuj nan:

www.calcivilrights.ca.gov/employment/

SUUN DÚHWÈ-E

Tahwej nin raxihí rèh dah sì gihyaj ninj nin riyaan awin nànj yuj aneh rasuun-un, dàj rók nej weh li aneh rasuun-un, weh aneh niyaa-a, dukwá gonohó nìn ahngóo nej saa dugwaneh gonohó.

Tahwej nin daranh nej gwii atxeé-e dah sì gihyaj ninj nin àh hngò gwii-i màan gwendáa nìnin yaan-an wwin nin, nìnin xihnih gwii xiyànj wwin nin, nìnin tun nikàj nin, nìnin xumanh-an hnah nin, sií asì gwii xàná-a wwin nin, asì wà hngò xihí nitaj si áhniñj gàrà suun wehé nin nneè kuú nin, asì nìnin sinùgwành Yahaanj-an nikòh nin, asì awin nànj ahngóo saa hyaj ruwáa nin gihyaj ninj nin sòh, dàj rók Nánj ahmiin sinìn nin, dàj waa danj nin gätxè nuun nin ruwáa xumanh nan, asì gwii xiyànj-an wwin nin.

DÀH WAA GAKINH-IN XIHÍ SI HYAJ NINJ NIN GWII-I:

- “Sì girihiñj hngò weh dúhwèj gagah-a riyánj sisàh sì gahwe gídigaán sisi gwii nikàj yanj wwiín ruwáa xumanh nan.”
- “Nun gàhwèj hngò weh dúhwèj niyaa-a gùdùhwe nej si riyánj ngà nej dugwihii dadinh sé Xiyáan Rahyanh-an wwin yúnj.”
- “Úta ganahwì gihyaj dukwà gonohó gàh dah ahngóo gwii ahnanh-an dadinh nun nihin wehé nej si sisi gwii xiyànj-an wwiín asi wà dáan atxée ruwáa xumanh nan.”

Sisàh hngò weh dúhwèj rasuun-un gihyanj ninj sòh rúk waj nin, gàhwe nàruhwee nin gakinh nan hngà \$4,000 dólar.

Sisi ruwáa rèh ginihín rèh doj xihí nugwanh nan, gàhwe gätù rèh yuj nan:

www.calcivilrights.ca.gov/unruh/

WEH-E

Tahwej nin xihí rèh dah sì dugunánj nin dukwá rèh, dah sì gahwej nin rìkì nin hngò weh-e, gwendáa sì gáhnèj xàkàn nin doj duhwee weh rihinj rèh, gwendáa sì garáj xinaa nin rùgúnj yuhunj nin nàgihyaá rèh dukwá rèh, asì awin nànj ahngóo saa hyaj ruwáa nin gihyaj ninj nin sòh, màan gwendáa ahngóo yaan-an wwin, asì nìnin xihnih gwii xiyànj wwin, asì nìnin tun nikàj, asì nìnin xumanh-an hnáht, asì sií ngà xaná-a wwin, asì wà hngò xihí nitaj si áhniñj gàrà suun wehé nneè kuút, asì nìnin sinùgwành Yahaanj-an nikòht, asì sahaanj hyaj gánáant, asì awin nànj ahngóo saa hyaj ruwáa nin gihyaj ninj nin sòh.

Sisi hngò weh dúhwèj rasuun wwin sií rihinj weh nneè rèh nìn, wé nànj sì gàhwe gírih nihyaá rèh tahwej nin dah sì gihyaj ninj nin sòh ruwáa dukwá rèh, hyaj si gwii xiyànj-an wwin rèh, asì wà daá rèh gätxè nuun rèh ruwáa xumanh nan, asì Nánj ahmiin sinìn rèh.

DÀH WAA GAKINH-IN XIHÍ SI HYAJ NINJ NIN GWII-I

- “Weh dúhwèj rasuun-un nikàj yuhunj nej xihnih weh yaan nneè gataj si gùnií sisi gàkinj si nìn gütàh si gakinh-in riyaan dukwá suun nikàj yuhunj gwii axteé sisàh sì gaháan ahngóo weh-e.”
- “Gawin ruwáa hngò sií dùkwà-a gàhnè xàkàn si duhwee weh girihiñ dadinh sé gwii xiyànj mmàn Xiyáan Rahyanh-an wwiín.”
- “Dúhwèj ngò xihnih weh nùgwàhàn-an weh nàkà-a sanin nun gàrà xinaa nej si dùgwatúu yanj girihiñ hngòoj dadinh sé gwii xiyànj mmàn Xiyáan Rahyanh-an wwiín.”
- “Nun gàhwèj hngò weh dúhwèj weh-e gídigán nej si nej weh gàhwe nàrùnh dadinh nun gàhngà ruwáa xumanh Xiyáan Rahyanh-an mán.”

Sisi gihyaj ninj nin sòh nìn nun gàhwèj nin rìkì nin weh ruwáat rúk waj nin, gàhwe gírih nihyaá rìkì nin weh nun gàhwèj nin rìkì nin, sahaanj gixitinh gihyaát, nìn awin nànj ahngóo saa gàhwe nàruhwee nin.

Sisi ruwáa rèh ginihín rèh doj xihí nugwanh nan, gàhwe gätù rèh yuj nan:

www.calcivilrights.ca.gov/housing/

TAHWEJ XUMANH CALIFORNIA SI RIH NÌHYAJ GWÌ ATXEÉ-E

YANJ DUXINGAH NUGWANH-AN

Civil Rights
Department
STATE OF CALIFORNIA

AHWIH NIN GWÌ-I GWENDÁA WÀ HNGÒ SAA XUMÁAN RUWÁA NIN

Tahwej nin xihí rèh dah sì gahwih nin, sì gataj nin gàhwih nin sòh, dugwih rèh, asì nej rasuun sihyaá rèh. Suun ahwih-i asì wwin ruwáa nin gàhwih nin sòh màan gwendáa nìnin yaan-an wwínt, nìnin xihnih gwì xiyànj wwínt, nìnin tun nikàjt, nìnin xumanh-an hnáht, sí-i asì gwì xàná-a wwínt, asì wà hngò xihí nitaj si áhnìnj gàrà suun wehét nneè kuút, asì nìnin sinùgwành Yahaanj-an nikòht, asì gwì xiyanj-an wwínt, asì Nánj ahmiin sinìnt, asì wà daánt gàtxè nuun ruwáa xumanh nan, asì awin nànj ahngóo saa hyaj “gàhwih” nin sòh asì “ruwáa nin gàhwih” nin sòh.”

DÀJ HYAJ NIN AHWIH NIN GWÌ-I GWENDÁA WÀ HNGÒ SAA XUMÁAN RUWÁA NIN

- “Gatxra tandúj hngò gwì nun nihiín riyánj nìn gataj nin gùniín sisì nàhànj yuj gahnaá.”
- “Hngò gwì hyaj suun ngàj gutah hngò txreej-e xitxraá sikàrrúj màan gwendáa nitaj si ahmiin wehé Nánj Rahyanh-an.”
- “Gagwáj gwì nnèe xihniín dukwá nìnànj nugwanh kìj-i riyánj.”

Sisàh gahwih nin soh màan gwendáa wà dah aníin ruwáa nin nihin nin sòh rúh waj nìn gàhwe gàhànj gùtàht gakinh-in riyaan polisíya. Wé nànj si gàhwe gàhànj gùtàh rèh gakinh-in riyaan CRD, nìn gàhwe gírih rèh gíhyaj anéj nin gwì hyaj xihí sòh, dàaj nànj gàhwe gírih rèh nàruhwee nin ngà sahaanj-an gwendáa gíhyaj xihí nin sòh.

Sisì ruwáa rèh ginihín rèh doj xihí nugwanh nan, gàhwe gètù rèh yuj nan:

www.calcivilrights.ca.gov/hateviolence/

NEJ SUNDUJ-U NGÀ NEJ SUUN NÌKÀJ YUHUNJ CALIFORNIA ASÌ HNÌNJ SAHAANJ XUMÀNH-AN

Daranh nej sunduuj-u nga nej suun nìkàj yuhunj California asì hnìnj sahaanj xùmành-an nìn dahwi man dàgawin man Nugwanh Ahnih Sùn Nìkàj Yuhunj Gwì-i. Gàhwe si nitaj si wà níhnìnj dàhàj nej sunduuj nan ngà nej suun ahwi California riyaan daranh nej gwì atxeé-e, sanìn àh hngo nin sì gahwe gíhyaj ninj hngò gwì atxiín gírih nin sundduj dan, asì ah nìkàj nin sunduuj dan màan gwendáa nìnin yaan-an wwínt, nìnin xihnih gwì xiyànj wwínt, nìnin tun nikàjt, nìnin xumanh-an hnáht, sí-i asì gwì xàná-a wwínt, asì wà hngò xihí nitaj si áhnìnj gàrà suun wehét nneè kuút, asì nìnin sinùgwành Yahaanj-an nikòht, asì awin nànj ahngóo saa hyaj ruwáa nin gíhyaj ninj nin sòh.

DÀH WAA GAKINH-IN XIHÍ SI HYAJ NINJ NIN GWÌ-I

- “Andaj si gàhwe gíriki nin sunduuj gatxiín gwendáa gwì wà lij nìkàj nehej ngà gwì gàtxin sahaanj-an, sanìn xihnih nìkaj yuhunj nej sunduuj nan nìn, nun gàrà xinaa nin dadinh nìn xihnih gwì xiyànj-an wwiín. Hnìnj sahaanj xùmành-an riki nej sunduuj nan.”
- “Nej weh eskweláa nìkàj yuhunj dukwá suun yaan wàj nej dahniín nun gàhwej nin dùnáj nin dukuu nej dahniín màan gwendáa nìn tun nìkàj yúnj”.
- “Hngò dukwá gonohó ráj xinaa Medi-Cal gíhyaaj dukuu nin ngàj màan gwendáa hnàj ahngóo xumanh-an.”

Awin nànj sunduuj-u asì suun-un, yaan hnìnj si sàhànj dukwá suun-un nìn, gàhwe gàhnè nìn dàhàj sahaanj-an asì daranh sahaanj-an sisàh gíhyaj ninj nin hngò gwì-i, nìn gwì gíhyaj ninj nin dan gàhwe gírih nin angóo sunduuj-u.

Sisì ruwáa rèh ginihín rèh doj xihí nugwanh nan, gàhwe gètù rèh yuj nan:

www.calcivilrights.ca.gov/statefundedprograms/

TAHWEJ XUMANH CALIFORNIA SI RIH NÌHYAJ GWÌ ATXÉÉ-E

YANJ DUXINGAH NUGWANH-AN

Civil Rights
Department
STATE OF CALIFORNIA

NGÀA DÚHWÈJ NIN GWÌ-I

Nugwanh Ahninh Sùn Xumanh California tahwej man daranh gwì-i, nitaj si gàwin si waj asi nitaj danj nin gàtxè nuun nin ruwáa xumanh nan, nej gwì dúhwèj nin gwendáa gìngaj nin ngà ahngóo gwì-i, asi gihyaj suun txre nin. Wà ahnanj sisi hngò síí rikíi suun-un asi awin nànj ahngóo xihnih-in ruwáa nin gihyaj gwesáa nin gihyaj suun gwì atxiín suun asi gwì àh hyaj suun-un màan gwendáa hnàh nin ahngóo xumanh-an.

Dàaj nànj, sisi gudúhwèj nin sòh asi awin nànj ahngóo gakin-in nìn, gàhwe gírìh rèh rìkì nin visa U asi visa T sisàh rugúnj yuhunj rèh dukwá suun-un gídahaa nin nej gwì gihyaj gakin dan.

Sisi ruwáa rèh ginihín rèh doj xihí nugwanh nan, gàhwe gètù rèh yuj nan:

www.calcivilrights.ca.gov/humantrafficking/

Sisi aníin ruwáa rèh sisi gihyaj ninj nin sòh nìn, gàhmìn rèh ngà CRD.

GÙTÀH RÈH HNGÒ GAKINH-IN

Dukuâ sun dūgumín asi huin ‘ngo güi

calcivilrights.ca.gov/complaintprocess

Gàhmìn txré rèh riyaan teléfono: 800.884.1684

TTY: 800-700-2320

Sisi wà ahnánh rèh nìn nihyanj rèh rùgúnj yuhunj nin sòh nìn, gàhwe rùgúnj yuhunj CRD gùtàh rèh gakin-in. Gàhmìn rèh ngà yúnj riyaan gohngò nej gagah hnàh xàtàh doj, asi nej gwì nun unin, nej gwì nahwe gàhmìn, gàrà suun rèh Suun Nadugwatxiín California (711).